

Que perseguim las nostas batalèras dab la mair deu vòste servidor Marthe Latrubesse qui vadó a la maison Laplaça de Lobienh :

Desbromb : *anar se'n*

N'ei pas tostemps aisit tau qui raconta de reconéisher que la soa memòria e pòt flaquejar ⁽¹⁾ e que pòt desbrombà's tau o tau causa... Que vam véder totun que mair nosta avè trobat un escapatòri. ⁽²⁾

- *Quan èras mainada e i avè un sacrestan ⁽³⁾ a Lobienh ?*
- *Que n'i avè un, be ! ⁽⁴⁾*
- *E qui èra ?*
- *O tè, **que me n'èri anada** !*
- *Que m'as contat mei d'un còp que la toa granmair, la Maria de Lalana, e 'vs hasó ua moleta dab eishent ⁽⁵⁾ en plaça de peirassilh...*
- *N'èra pas hèra sucrada !*
- *Mes que la mingètz parièr o pas ?*
- *Oc e **que me n'èri anada** lhèu après...qu'ac saps e tot aquò !*

Aquera expression **que me n'èri anada** que sembla estar un escapatòri. Mes qu'i pòt aver ua auta interpretacion d'aqueth torn de lenga. Que's poderé qu'estossi ua faïçon eleganta d'enviar tà pèisher lo qui ei drin indiscret, drin abans-hèit. Qu'ei la fin deu dusau dialògue qui m'a hèit pensar ad aquera ipotèsi. En efèit, la mair que clava ⁽⁶⁾ en díiser *qu'ac saps e tot aquò !...* çò qui ei vertat. Que'm soi amusat, mei d'un còp, a l'i har contar aquera hèita ⁽⁷⁾.

L'òm sap plan ⁽⁸⁾ que l'enquestaire e s'i hè ⁽⁹⁾ tà har parlar adarron ⁽¹⁰⁾ lo locutor natiu. Qu'ei atau en efèit qui cau har entà descobrir las riquessas deu parlar popular. Mes l'entervistat que'n pòt aver drin hartèra de totas aqueras questions e dab aqueth torn de lenga qu'ac pòt har saber polidament au son interlocutor.

⁽¹⁾ « flancher » ⁽²⁾ « échappatoire, dérobade » ⁽³⁾ « sacristain » ⁽⁴⁾ « synonyme de *ja* ! particule énonciative d'insistance cf fiche n°12 » ⁽⁵⁾ « absinthe (plante) » ⁽⁶⁾ « ma mère conclut » ⁽⁷⁾ « anecdote » ⁽⁸⁾ « on sait bien, il est bien connu » ⁽⁹⁾ « s'évertue, fait son possible » ⁽¹⁰⁾ « sans arrêt »

Medecina populara : *har lo torn*

Ací ua petita batalèra quan me hasoi operar deu menisque. Qu'ei la mair qui comença :

- *Alavetz no't hè pas tròp de mau lo jolh ?*
- *Non. Que va miélher.*
- *Saps, que cau que [lo mau e] **hasqui lo torn** !*
- *Har lo torn....saps, que soi sople com un veire de lampa !*
- *Com jo !*
- *Que cau que hasqui exercicis entà non pas pèrde'm la musculatura...*
- *Que t'ac an dit bahida ? ⁽¹⁾*
- *Non. Ne m'an pas dit arren !*

Aquera expression **har lo torn** que's ditz entà explicar que costa, ⁽²⁾ que cau temps, entà tornar estar guarit, entà estar d'aplom. Que's pòt aplicar a tots los trebucs ⁽³⁾ de santat : un entec ⁽⁴⁾, un mau d'esquia, ua bona castanha ⁽⁵⁾ ... e de segur ua operacion chirurgicau. Aqueth mot **torn** qui sortim de véder dab l'expression **dar torn** (cf ficha n°81) qu'ei emplegat metaforicament. En aqueste cas que's compren aisidament. Qu'ès en bona santat, quan t'arriba ua cuenta ⁽⁶⁾ qu'as ua tropa d'estancs ⁽⁷⁾ qui cau passar. Totun, a la fin, sonque a la fin, lo mau qu'a **hèit lo torn** e que tornas trobar lo ton estat normau, lo qui avès abans lo chepic ⁽⁸⁾ de santat.

Que podem notar lo comparèr: *sople com un veire de lampa*. Qu'ei antifrastic pr'amor l'òm sap plan ⁽⁹⁾ que lo veire de lampa n'ei pas briga plegadís. ⁽¹⁰⁾ Tot au contra que s'esbrigha ⁽¹¹⁾ a la mendra.

⁽¹⁾ « sans doute » ⁽²⁾ « c'est long » ⁽³⁾ « ennui » ⁽⁴⁾ « rhume » ⁽⁵⁾ « une bonne châtaigne, un choc » ⁽⁶⁾ « ennui, problème » ⁽⁷⁾ « étapes » ⁽⁸⁾ « ennui » ⁽⁹⁾ « on sait bien » ⁽¹⁰⁾ « flexible » ⁽¹¹⁾ « se brise ».